

obzornik

glasilo delovne skupnosti

Razprava o ustavnih spremembah

Ker izid Brestovega obzornika in organizacija širših razprav o novi ustavi v naši občini časovno ravno sovpadata, žal sedaj še ni mogoče napisati o vsebini teh razprav. Koordinacijski odbor za vodenje ustavne razprave pri občinski konferenci Socialistične zveze si je v akcijskem planu zastavil, da bodo razprave organizirane na terenu v okviru Socialistične zveze v vseh krajevnih organizacijah oziroma tudi vseh delovnih skupnostih, pri čemer bo nosilec akcije sindikat.

Razprave vodijo družbeno-politični delavci iz naše občine. Zanje je bil 10. septembra organiziran seminar o ustavnih spremembah, ki so ga vodili predavatelji iz republiške konference SZDL in sindikata.

Ker so z ustavnimi spremembami povezane tudi spremembe v vseh organizmih naše družbe (v delovnih organizacijah z ustanavljanjem TOZD, v družbenopolitičnih in samoupravnih skupnostih — krajevna skupnost, občine, samoupravne interesne skupnosti in podobno), bodo te spremembe v naši občini odrazili nov statut občine in statuti v krajevnih in drugih samoupravnih skupnostih. Zato so razprave o novi ustavi povezane z razpravami o novem občinskem statutu in statutih krajevnih skupnosti.

Na tem področju sicer še ni narejenega osnutka, vendar so pripravljena izhodišča, ki bodo obrazložena na teh razpravah, tako da bodo mnenja in pripombe o teh izhodiščih dobra podlaga za prihodnje delo pri oblikovanju nove samoupravne organiziranosti v naši občini.

J. Frank

Iz vsebine:

OCENA LETOŠNJEGA GOSPODARJENJA — SEPTEMBER — MESEC SEJMOV — O ORGANIZIRANJU TOZD V BRESTU — ELEKTRIKA IN MI — PREDLOG SPREMENB STANOVANJSKEGA PRAVILNIKA — OBČINA PO NOVM — NAŠE STALNE RUBRIKE

Veliko partizansko srečanje v Cerknici

Zastave bojne! Praznično čista, okrašena in zadržano slovesna jih je pričakala Cerknica. Privihrale so kot brigade s hribov — iz zadnjega zaselka partizanske Notranjske, iz sednje Čabranske, tam s Štajerskega, pa s primorskega Krasa, iz trpljenja vajene Bele krajine...

Od vsepovsod so se zgrnile v Cerknico množice skromnih, molčečih aktivistov, v gozdovih preizkušenih borcev, ki so streljali na smrt samo, preživeli internirancev, ki so jo goljufali; in prišlo je mladine in prišlo pionirjev, da bi videli zgodovino samo, da bi jo videli zbrano na enem mestu, pred tribuno zmagoslavja, da bi jo videli in slišali po treh desetletjih.

Po treh desetletjih?! Toda bilo je kot včeraj. Kresovi na gričih — menda nismo slišali galopa turške konjenice? Mar Gubec spet zahteva svojo staro pravdo? Hej, Slovani! Se šele zdaj ruši stara Evropa?

In zatem puške, vojaki, bojne zastave, Priznanja za hrabrost, prožni korak mladine in cvetje in trop pionirjev... Govor komisarja: Zahvala in pozdrav »dobrim zlatim partizanskim mamicam«.

Saj to je vojna, to so partizani, to je miting, to je svoboda!

Vse to v dveh jesenskih prazničnih dneh sredi notranjske zemlje! Vse to je bil en sam veliki upor — kmečki, delavski, ljudski; upor našega tihega človeka proti vsemu, kar je prestopal nesvoboden, kar je prestopal ponižanja, revščine, krivice, okupacije — upor proti vsemu, kar je žalilo v stoletjih njegov slovenski in njegov človeški ponos, kar je tiščalo njegov hrbet k pusti zemlji, da jo je navsezadnje moral ljubiti, da jo je navsezadnje moral braniti, da je navsezadnje vendar ostal na njej

sam, utrujen in zgaran, raztrgan in krvav, toda sam na svojem! Svojega ne damo!

Tista plošča na stari bajti pod Slivnico, ki je ostala po praznovanju, je prav tako skromna, kot so skromni največji heroji te dežele. Preskromna, da bi lahko dovolj spominjala na tako velike dogodke. Toda tistih deset tisoč ljudi, ki so se tiste septembrske dni zgrnili v Cerknico, razločno govori, da nosi naš narod spomine v sebi, da je najzgovornejši spomenik upora in revolucije še vedno naš človek. Vreden svoje zemlje in svobode!

(Več o srečanju berite na 5. strani)

BREST: 5+1

V dneh od 4. do 9. septembra 1973 je bilo v našem podjetju živahnejše kot običajno. Kako tudi ne, saj smo se odločili o novi organiziranosti podjetja v smislu ustavnih določil o temeljnih organizacijah združenega dela.

Nedvomno pomenita razgibana javna razprava o podatkih iz analize o pogojih za organiziranje TOZD in organiziranje samo v BRESTU nov, pomemben korak v poglobljanju samoupravnih razmerij naše, skoraj dvatisoččlanske delovne skupnosti, ki ima pomembno vlogo v slovenski lesni industriji. Odločitev, s katero smo v podjetju organizirali pet temeljnih organizacij in enoto skupnih dejavnosti s posebnim samoupravnim položajem, pomeni za nas ključek pomembne faze pri urejanju ekonomskih in drugih odnosov med poslovnimi enotami. Dobili smo ustavno-pravno potrditev, da je bila smer, ki smo jo v podjetju zastavili že leta 1965 z delno razdelitvijo premoženja in poslovnih odločitev — pravilna.

Ocena letošnjega gospodarjenja

POSLOVNI REZULTATI GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ V OBČINI CERKNICA V LETOŠNJEM PRVEM POLLETJU

Komisija za programiranje pri skupščini občine Cerknica redno spremlja gospodarska gibanja in rezultate delovnih organizacij v občini. Tudi za I. polletje letošnjega leta je pripravila na podlagi bilančnih kazalcev in dodatnih podatkov organizacij združenega dela informacijo o poslovnih rezultatih gospodarskih organizacij v občini.

Iz tega gradiva povzemamo najpomembnejše dele in nekatere tabele, ki ilustrirajo gospodarske dosežke v tem obdobju.

Plan gospodarskega razvoja naše občine za leto 1973 je bil sestavljen in sprejeman v času, ko se je oblikovala in uzakonjala konkretna politika za stabilizacijo gospodarstva in s ciljem ustvariti ravnotežje med kupnimi in blagovnimi možnostmi, tako v pogledu osebne kot splošne potrošnje. Nedvomno je pri sestavljanju letošnjega plana imelo vpliv zadnje dveletno nenormalno konjunktorno obdobje, ko je bilo povpraševanje visoko nad ponudbo blaga. Tako pregreta proizvodnja in potrošnja, kar je imelo znane posledice, se je v prvi polovici letošnjega leta začela ohlajati na podlagi učinkov cele vrste družbenih ukrepov.

Značilnost sedanjega obdobja, ki po svoje vpliva tudi na naše gospodarske tokove, je politično pomirjanje in tehnično-ekonomsko sporazumevanje med veselelami, ki v bistvu proži in predstavlja intenziven boj za osvajanje tržišč med visoko razvitimi in nasičenimi ekonomijami ter prostranimi tržišči zlasti vzhoda in Kitajske. Že danes zaznavni rezultati tega tekmovanja so resna odstopanja od nekdanjega ustaljenega mednarodnega dolarskega sistema in tradicionalnih poslovnih norm. To se kaže tudi v vse večji mobilnosti ne samo gospodarskih subjektov v vseh državah, ampak vse večje angažiranje vodstvenih struktur držav v tej rivalski tekmi. V tem dogajanju so se začele pojavljati krizne situacije glede nekaterih surovin, ki kažejo, da bodo resno ogrozile prihodnji ekonomski razvoj v svetu (del primarnih surovin, energetski viri, hrana, zastrupljanje vode in zraka in podobno). Prva posledica tega je, da do letos dokaj valutno stabilna zahodna Evropa beleži inflacijo med 7 in 9 odstotki.

Nedvomno, da omenjeni pojavi vplivajo na koncepte usmerjenosti našega gospodarstva in da se moramo prilagajati in usposabljači z boljše organiziranostjo in kvaliteto ponudbe z namenom, da ostajamo na zadovoljivi ravni mednarodne tržne arene.

Že sedaj, predvsem pa prihajajoči čas zahtevata nove oblike in vsebino poslovne organiziranosti našega gospodarstva. Ker smo samoupravna socialistična družba si je potrebno z mnogo večjo smelostjo in učinkovito aktivnostjo prizadevati za širše poslovne in integracijske povezave gospodarskih organizacij v smislu nove ustave. To velja za gospodarske organizacije enakih ali podobnih tehnoloških smeri zaradi usklajevanja in delitve programov, še zlasti pa integracija takšnih grupacij s trgovsko mrežo zaradi možnosti skupnega obla-

dovanja širokih tržnih kompleksov.

Le tako na samoupravni podlagi oblikovani potencial so si sposobni organizirati učinkovite kapacitete za znanstveno raziskovalno delo v vseh smereh gospodarjenja, za kvalitetno oblikovanje programov in racionalno delitev dela, za obvladovanje z lastno prisotnostjo na zunanjih tržiščih sprejeti in vzdržati tržno ekspanzijo drugih držav na nacionalnih trgih, kar ni brez pomena, otrepati se od odvisnosti in vpliva državne administracije. Odpore, ki so ob tem prisotni, zlasti v velikih trgovskih hišah, bo treba tudi politično odstraniti, saj je premoženje teh hiš v glavnem minulo delo kolektivov panožnih proizvodov.

Naš ekonomski sistem se v taki smeri postopoma izpolnjuje, predvsem z namenom, krepiti tržne elemente v gospodarstvu. Poleg ukrepov za vzpostavitev stabilizacije sta zlasti značilni dve takšni odločitvi, in sicer oblikovanje cen skozi sistem sporazumevanja in razveza dinarja od fiksne vrednosti dolarja (drseči tečaj). Hkrati s tem se zakonsko utrjujejo norme poslovnega obnašanja, prepočasi pa se uveljavljanju tržnih pogojev prilagajajo zunanje-trgovinski in carinski režim ter sistem racionalne obremenitve gospodarstva. Ti in še nekateri drugi nerešeni problemi so vzrok, da se nekateri deli našega gospodarstva s prevelikimi upi zanašajo, da jim bo težave, v katere so zašli, razrešila državna administracija.

POSLOVNI REZULTATI GOSPODARSTVA V OBČINI V I. POLLETJU 1973

Plan gospodarskih organizacij za letošnje leto je upošteval optimalne možnosti za izkoriščanje gospodarskih kapacitet. Vendar je bila v splošnem delu plana predvidena ocena, da se ne predvideva posebnih težav v ustvarjanju predvidene proizvodnje, da pa bo težje glede prodaje zaradi nastopajoče negotovosti na tržiščih. Polletni rezultati kažejo, da je bila takšna ocena pravilna. Če-

REALIZACIJA LETNEGA PLANA 1973 SKUPNO ZA ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA IN POSLOVNE ENOTE — DRUŽBENI SEKTOR

	Plan 1973	Realizacija I. pol. 1973	Indeks 73/plan
Celotni dohodek	777.263	340.987	44
Družbeni proizvod	264.219	107.543	41
Število zaposlenih	4.422	4.237	96

prav so prikazani gospodarski rezultati prvega polletja pod vplivi sezone in zlasti sprememb v gospodarskem sistemu, kljub temu omogočajo oceno v letošnjem letu prehojene poti.

PROIZVODNJA

	Plan 1973	Realizacija I. pol. 72	Realizacija I. pol. 73	Indeks
Brest Cerknica	318.977	128.930	151.940	48 118
Kovinoplastika Lož	180.720	60.626	95.360	52 157
Slovenijales Jelka	26.846	8.727	16.777	62 192
Kovinoservis Unec	7.800	3.069	5.186	66 169
Kartonažna Rakek	30.950	13.470	15.910	51 118
Gramex-Novolit	6.448	2.333	2.106	33 90
KZ Cerknica	66.000	26.928	29.414	45 109
GG Postojna	35.398	13.707	20.374	58 149
SGP Gradišče	25.000	8.466	7.610	30 90
Nanos TOZD trgov.	50.220	17.810	22.633	45 127
Post. jama TOZD gostin.	11.530	4.400	5.673	49 129
Kom. stan. p. Cerknica	7.870	3.285	4.493	57 137
Skupaj	767.759	291.751	372.476	48 128

Proizvodnja dosega predvideni plan. Programi proizvodnje ostajajo v glavnem konstantni, večje spremembe so v Kovinoplastiki Lož, ki se usmerja na kvaliteto okenske okovje pa v Slovenijales Jelki Begunje, in ki je letos v celoti zamenjala asortiment. Večji izpad proizvodnje je zabeležiti pri Gramex-Novolitu, ker tovarna iz obzirnosti do velikih zalog v lanskem letu v letošnjem kvartalu ni proizvajala glavnega artikla — izolit plošč. Tudi pri SGP Gradišče Cerknica je izpad zaradi zavlačevanja nekaterih investicij, za drugo polletje pa se mu kaže preobremenjenost z deli. Na visoke dosežke v proizvodnji so vplivali tudi posegi na področju tehničnih izboljšav in modernih oblik vodenja tehnologije, zlasti pri Kovinoplastiki Lož in deloma Slovenijales Jelka Begunje. Proizvodnja našega gospodarstva je večja v primeri z lanskim za okrog 20%, tovrstno poprečje v republiki pa je 14%.

CELOTNI DOHODEK

Celotni dohodek ne dosega planiranih predvidevanj. Izpod plana sta predvsem SGP Gradišče Cerknica in Gramex-Novolit Nova vas zaradi izpadov v proizvodnji, kar ne bo mogoče nadomestiti v drugem polletju. Padec celotnega dohodka v Brestu je re-

pri Slovenijales Jelki in GG Postojna poleg dobro idoče prodaje tudi posledica zvišanja prodajnih cen. Enako velja tudi za Kovinoservis Unec, ker se z naročilniško

Sredstva za realizirane bruto osebne dohodke dosega raven izpod planirane, vendar so skladna z ekonomskimi dosežki prvega polletja, niso pa skladna s poslovnimi rezultati. Osebnih dohodkov v poprečju na zaposlenega so za 19% višji kot v lanskem I. polletju, produktivnost iz celotnega dohodka je višja za 13%, medtem ko je iz družbenega proizvoda enaka lanskim.

To velja za gospodarstvo kot celoto, medtem ko so med posameznimi delovnimi organizacijami razlike, kar kažejo tudi izplačani poprečni osebni dohodki na zaposlenega. Pri Brestu je poleg 21 milijonov bruto OD v masi, ki rezultira iz prodane proizvodnje, izplačanih še okrog 10 milijonov din bruto osebnih dohodkov — izvršeno proizvodnjo, ki je na zalogi.

Mesečni osebni dohodki na zaposlenega so za 19% višji kot v enakem obdobju lani. Če upoštevamo, da so v prvem polletju življenjski stroški narasli za 20,4%, iz tega sledi, da je realni osebni dohodek letos padel za 1,4%. Poprečni osebni dohodek v naši industriji je v prvem pol-

proizvodnjo prilagaja gibanju cen.

PODJETNIŠKA AKUMULACIJA (Am. + ostanek dohodka) v 000 din

	Plan 1973	Realizacija I. pol. 72	Realizacija I. pol. 73	Indeks
Brest Cerknica	43.360	15.881	9.708	27 73
Kovinoplastika Lož	24.800	9.888	10.296	42 104
Slovenijales Jelka	3.183	869	3.458	109 398
Kovinoservis Unec	1.096	484	531	48 110
Kartonažna Rakek	2.005	1.864	2.024	101 109
Gramex-Novolit	1.009	401	287	28 72
KZ Cerknica	2.480	601	863	35 144
GG Postojna	5.594	2.822	4.592	82 163
SGP Gradišče	2.300	988	562	24 57
Kom. stan. p. Cerknica	980	500	586	60 117
Skupaj	86.807	34.298	32.907	38 96

Naštete težave in problemi ob prikazu poslovnih kategorij proizvodnje, celotnega dohodka in družbenega proizvoda najdemo svoj poln izraz v prikazu podjetniške akumulacije. Ti dosežki podjetniške akumulacije so slabši tudi zato, ker je prikazana akumulacija zmanjšana s precejšnjim delom stroškov v zalozah nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov. Zaloge gotovih izdelkov so kurantne, vendar družbeno verificiran sistem priznava le realizirano proizvodnjo in iz tega izvršajočo delitev za razpolaganje. To pa do neke mere ne u-

letju 1.837 din, republiško poprečje za tovrstno dejavnost pa je 2.006 din ali 9% več.

GIBANJE ZAPOSLENOSTI

Gibanje zaposlenosti po gospodarskih organizacijah je skladno v primeri s proizvodnimi rezultati. Pri nas je zaposlenost za 2% višja kot lansko leto, republiško poprečje za letošnje letoletje pa je 3,8%. Povpraševanje in ponudba o zaposlovanju sta zadovoljiva, dnevno pa se zaostruje kritična situacija glede potreb po strokov-

IZPLAČANI POPREČNI MESEČNI OSEBNI DOHODEK NA ZAPOSLENEGA

	Plan 1973	Realizacija 73/pi	Realizacija 73/72
Brest Cerknica	1.871	1.655	1.927
Kovinoplastika Lož	1.850	1.458	1.720
Slovenijales Jelka	1.888	1.430	1.788
Kovinoservis Unec	1.995	1.512	1.807
Kartonažna Rakek	1.580	1.441	1.700
Gramex-Novolit	1.496	1.484	1.382
KZ Cerknica	1.950	1.827	2.109
GG Postojna	2.274	1.852	2.052
SGP Gradišče	1.700	1.488	1.618
Kom. stan. p. Cerknica	1.720	1.205	1.420
Skupaj	1.866	1.547	1.841

zultat težav v prodaji proizvodnje. Na drugi strani pa so višji dosežki celotnega dohodka zlasti

CELOTNI DOHODEK

	Plan 1973	Realizacija I. pol. 72	Realizacija I. pol. 73	Indeks
Brest Cerknica	304.041	111.071	108.826	36 98
Kovinoplastika Lož	164.500	66.774	83.749	51 125
Slovenijales Jelka	26.846	8.727	16.777	62 192
Kovinoservis Unec	7.800	3.069	5.186	66 169
Kartonažna Rakek	30.950	13.470	15.910	51 118
Gramex-Novolit	6.448	2.333	2.225	33 90
KZ Cerknica	66.000	26.928	29.414	45 109
GG Postojna	35.398	13.707	20.374	58 149
SGP Gradišče	25.000	8.466	7.610	30 90
Nanos TOZD trgov.	50.220	17.810	22.633	45 127
Post. jama TOZD gost.	11.530	4.400	5.673	49 129
Kom. stan. p. Cerknica	7.870	3.285	4.493	57 137
Skupaj	737.003	280.040	322.870	44 115

Rezultati v proizvodnji so ugodni

nem kadru višjih in visokih profilov, zlasti ekonomske in tehnične smeri. Skrajno nujno je potrebna organizirana akcija prek oblike družbenega dogovora za reševanje tega vprašaja v merilu občine.

OBRATNA SREDSTVA

Poprečna obratna sredstva so narasla za 38% nad plansko predvidenimi. Povečanje sredstev vežejo predvsem povečana proizvodnja, zaloge, negativna razlika med kupci in dobavitelji in nekatere spremembe v metodologiji zajemanja lastnih obratnih sredstev. Struktura obratnih sredstev se je izboljšala na 75% lastnih sredstev in trajnih kreditov (Konec na 3. strani)

Prodaja - blizu plana?

Prodaja je v prvih osmih mesecih tega leta precej nihala, vendar je tudi letos očitno, da bo jesenska sezona pomembno vplivala na povečanje prodaje pohištva na domačem, pa tudi na zunanjem tržišču.

Na domačem trgu je prodaja glavnih izdelkov v zadnjih dveh mesecih postopno povečevala, kar je značilno predvsem za kuhinjo in program Barbara. Tudi sedežno oblaženo pohištvo, ki je z uvajanjem novih modelov nekoliko zaostalo v prodaji, je začelo osvajati domače tržišče. Na tem področju pa so še nujne dopolnitve programa z novimi modeli.

Rezultati prodaje (v prvih osmih mesecih) na domačem trgu so naslednji:

prodaja pohištva 103.680.000 dinarjev; primarna — 11.094.647 dinarjev.

Po predvidevanjih oziroma oceni tržišča na domačem trgu bi bila prodaja do konca leta še 74.000.000 dinarjev.

IZVOZ

V izvozu je situacija še vedno nejasna, ker je večja realizacija prodaje v veliki meri odvisna od izvoza v Vzhodno Nemčijo, Madžarsko in

morebiti v Sovjetsko zvezo. Vsa prizadevanja prodajne službe so v tem času usmerjena še posebej v vzhodne države zaradi delnih izboljšav plačilnih bilanc med temi državami in Jugoslavijo.

Rezultati prodaje v izvoz (za osem mesecev): izvoz pohištva 1.983.113 dolarjev; primarna — 339.609 dolarjev.

Ocena izvoza za prihodnje štiri mesece do konca leta je glede na trenutno situacijo nekoliko vprašljiva, vendar lahko z gotovostjo trdimo, da bomo dosegli vrednost prodaje v teh mesecih vsaj dva milijona dolarjev, tako da bi skupna realizacija dosegla vsoto 4,5 milijona dolarjev oziroma okrog 90 odstotkov plana.

Vse omenjene številke so sicer realne, vendar bi vsaka večja prodaja na tržišču, ki so že omenjena, lahko rezultate prodaje močno izboljšala.

Pri oceni trga in prodaje našega pohištva ne smemo mimo dejstva, da imamo kljub dokaj velikim zalogam že vse poslovno leto težave s pomanjkanjem nekaterih izdelkov, ki so na tržišču iskani. Vzroki so različni: od nepravilnega planiranja do pomanjkanja repromaterialov in

včasih tudi slabe ocene tržišča. Zato si morajo na tem področju odgovorni kadri še bolj prizadevati.

Važno je tudi poudariti, da je naš program furniranega pohištva potrebno razširiti oziroma dopolniti. Tržišče na domačem jugu zahteva vse več pohištva z različnimi polnili, okrasnimi letvicami, okrasnim okovjem in podobnim. Zato je treba temu vprašanju posvetiti ustrezno pozornost.

Prodajna služba si na domačem trgu prizadeva na vseh področjih prodaje tako, da prodajne akcije tečejo na vsem področju Jugoslavije. Vsi predstavniki so s 1. septembrom na svojih področjih v akciji, ki se bo do konca leta še stopnjevala.

Tudi kar zadeva izvoz, smo v nenehnih stikih z vsemi tržišči, ki so za nas kolikor toliko zanimiva.

Samo v septembru smo nastopili na naslednjih sejmi in razstavah: Dunaj, Leipzig, Plovdiv, Budimpešta in Zagreb, kjer so bili tudi razgovori s tujimi kupci. Glede na nenehne valutne spremembe in drseči te-

Brestovo pohištvo na sejmju v Budimpešti

čaj dinarja bomo primorani sklepati pogodbe za manjša obdobja (samo za tri mesece), kar pa bo vplivalo na to, da posli ne bodo tako trdni in gotovi kot do sedaj.

Kljub omenjenim težavam pa se rezultati prodaje le približujejo zastavljenim planskim obveznostim, ki pa niso bile majhne.

F. Turk

September - mesec sejmov

Vsakoletno prodajno sezono pohištva pričnemo s sejemskimi nastopi, na katerih prikazemo celotni asortiment naše proizvodnje. Letošnji september je bil rekorden po številu nastopov, pa tudi po njihovem trajanju. Že julija in avgusta smo kljub sezoni dopustov mrzlično pripravljali vzorce, ki naj bi na sejmih predstavljali našo dejavnost. Kljub pravočasnim naročilom vzorcev se je tudi tokrat ponovila stara Brestova praksa, saj so bili vzorci izdelani dobesedno zadnjega minuta. Delno opravičilo taki živčni vojni je lahko le natrpanost sejemskih prirediteljev.

Začetek meseca je bil ubijajoč. Sodelovali smo namreč na naslednjih sejemskih prireditvah: sejem v Leipzigu od 2. do 9. septembra, sejem v Plovdivu od 3. do 10. septembra, sejem v Budimpešti od 5. do 15. septembra, velesejem na Dunaju od 5. do 9. septembra in naslednji dan še Zagrebški velesejem, ki je trajal od 6. do 16. septembra.

Sejmov v Leipzigu, Plovdivu in Budimpešti smo se udeležili skupaj z nosilcem izvoznih poslov za vzhodne države, s Slovenijalesom iz Ljubljane, obeh velesejmov pa samostojno. V Leipzigu in v Budimpešti smo poleg dosedanjega programa Barbara, Vega-60 in tapetniških izdelkov prikazali še nekatere novosti programa iz jelovine in nov regal Katarina. Odziv kupcev je bil velik, zlasti v Leipzigu, manjši pa v Budimpešti.

Nastop v Plovdivu je bil prvi Brestov nastop na bolgarskem tržišču. Sodelovali smo s standardnim programom.

Na jesenskem dunajskem velesejmu smo sodelovali drugič. Na majhnem razstavnem prostoru v okviru jugoslovanskega pa-

viljona smo prikazali spalnico in dnevno sobo Barbara, kuhinjo Vega-60 in sedežni garnituri Eva in Serpent. Razstavni prostor nasproti turističnih informacij je učinkoval prenatrpano. Poleg Bresta so razstavljali tudi Meblo, Petar Drapšin iz Kikinde ter Jugoeexport iz Beograda. Zanimanje avstrijske javnosti je bilo posvečeno predvsem masivnim izvedbam jedilnic in masivnemu stilnemu kosovnemu pohištvu. Razmeroma veliko zanimanja sta vzbujali tudi obe razstavljeni kuhinji, kjer pa je naša Vega-60 po kvaliteti daleč prekašala Drapšinovo kuhinjo. Konkretnih zaključenih poslov za izvoz nismo napravili, pač pa smo se dogovorili, da pošljemo kupcem naše ponudbe. Kuhinja Vega-60 je s svojo kvaliteto, evropskim standardom in razmeroma ugodno ceno za avstrijsko tržišče prav gotovo zanimiva. Problem je le delovna plošča, ki jo tržišče zahteva v enem kosu. Da bi zadoščali zahtevam trga, smo že pričeli iskati dobavitelje korit in štedilnikov, ki bodo zadoščali zahtevam novih kuhinj.

Na jesenskem zagrebškem velesejmu sodelujemo že vrsto let.

Ugodno postavljeni ambienti, v katerih je bil zastopan celotni proizvodni asortiment, je vzbujal pri obiskovalcih veliko zanimanje. Znova se je pokazala pravilnost odločitve o uvedbi jelovega programa. Glede na dogovorjene roke dobav tega pohištva je na vrsti naša proizvodnja, ki mora pravočasno nuditi tržišču zahtevano pohištvo.

Z zagrebškim velesejmom pa še ni zaključen spisek jesenskih sejmov. Še ta mesec bomo sodelovali na sejmju v Gradcu, kjer bomo pokazali spalnico Barbara, Vega-73 in sedežno garnituro Eva,

v novembru pa bomo še na Salonu pohištva v Beogradu, kjer bomo poleg sedanjega asortimenta prikazali še nekaj novosti.

Verjetno se bo marsikomu zastavilo vprašanje, ali so nastopi na tako velikem številu sejmov smotni. Analize, ki jih opravljamo za vsak sejem posebej, bodo dale natančen odgovor. Jasno nam je le, da bodo morali prireditelji zagrebškega velesejma razmisliti o drugačni obliki sejma, saj je kljub enajstdnevni trajanju velesejma zaradi navala obiskovalcev skoraj nemogoče sklepati oziroma voditi komercialne razgovore.

V. Harmel

Koliko za propagando

Ker se pri nas pogosto (nepravilno?) pritožujemo zaradi sredstev, ki jih gospodarske organizacije namenjujejo za ekonomsko propagando (reklamo), morda ne bo odveč, če postrežemo z nekaterimi podatki iz ameriške revije za marketing Advertising AGE.

V ZDA je na prvem mestu po izdatkih za propagando firma Procter & Gamble. Od 3.900.744.000 dolarjev prometa je za propagando oddvojila 250.000.000 dolarjev, kar je 7% (!) ustvarjenih sredstev. Ta firma izdeluje različne detergente, mila, dezodorante in podobno. Druga je firma Sears, Roebuck & Co, ki daje od 9.798.192.000 dolarjev prometa 215.000.000 dolarjev za propagando, kar znaša 2,2%. Ukvarja se s trgovino, prodajalne ima po vseh Združenih državah Amerike. Tre-tji je General Foods, ki daje od 1.966.200.000 dolarjev prometa 170.000.000 dolarjev za propagando (8,6%).

Zanimiv je tudi podatek, koliko v odstotkih daje največ za propagando. Najbolj se je »izkazala« firma Alberto Culver Co, ki izdeluje farmacevtske in kozmetične pripravke. Namenili so kar 33,9 odstotkov sredstev za propagandne akcije. Od tega so dali televiziji 97,8 odstotkov zneska!

Med stotimi največjimi naročniki v ZDA, ki jih zajema omenjena statistika, je na 95. mestu »pohištvena« firma. To je Armstrong Cork Co. Od 684.470.000 dolarjev prometa je za propagando namenila 17.098.000 dolarjev, kar je 2,5%. Denar so porabili takole: 26,0% za televizijo, 70% za objave v tisku, 3,8% v strokovnih revijah, ostalo za prospekte, svetlobne napise in podobno.

In zaključek? Za uspešno prodajo — veliko sredstev za propagando.

B. Lavrič

Ocena gospodarjenja

(Nadaljevanje z 2. strani)
tov (lani le 67%), čemur je predvsem vzrok konverzija kratkoročnih kreditov v trajna obratna sredstva.

INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA

v 000 din

	Plan 1973	Realizacija I. poll. 72	I. poll. 73	Indeks	
Brest Cerknica	9.300	5.199	3.650	39	70
Kovinoplastika Lož	13.700	5.550	8.778	64	158
Slovenijales Jelka	2.220	1.275	1.385	62	109
Kovinoservis Unec	700	381	190	27	50
Kartonažna Rakek	2.110	293	120	6	41
Gramex-Novolit	300	219	300	100	137
KZ Cerknica	600	3.032	273	46	9
GG Postojna	5.500	2.954	2.658	48	90
SGP Gradišče	500	289	434	87	150
Kom. stan. p. Cerknica	3.210	1.396	1.341	42	95
Skupaj	38.140	20.588	19.129	50	93

Investicije v osnovna sredstva, določene s planom, se realizirajo po predvidevanjih, nanašajo pa se pretežno na nabave strojev, naprave za tehnološke izpopolnitve, transportni park in za gradbene preureditve oziroma adaptacije. Pri omenjenih naložbah sodelujejo poslovne banke za okrog 35%. Anuitete za prvo polletje znašajo 5.932.000 din in so pokrite v celoti.

V zadnjem obdobju so tovrstne naložbe v našem gospodarstvu izpod kritičnega minimuma. Le-te dosegajo v lanskem in letošnjem letu komaj 15% družbenega proizvoda, kar je komaj malo več, kot so sredstva amortizacije, ob predpostavki, da je minimum naložb za enostavno in razširjeno reprodukcijo okrog 30% družbenega proizvoda.

ZA STANOVANJSKO IZGRADNJO

v 000 din

	Plan 1973	Realizacija I. poll. 72	I. poll. 73	Indeks	
Brest Cerknica	6.630	4.878	3.915	59	80
Kovinoplastika Lož	2.000	1.366	388	19	28
Slovenijales Jelka	208	115	100	48	87
Kovinoservis Unec	82	78	69	84	88
Kartonažna Rakek	—	—	113	—	—
KZ Cerknica	230	—	190	83	—
GG Postojna	435	371	250	57	67
SGP Gradišče Cerknica	850	643	747	88	116
Kom. stan. p. Cerknica	465	1.007	—	—	—
Skupaj	10.900	8.458	5.772	53	68

Plan realizacije stanovanjske gradnje pretežno po starem sistemu. Nove oblike organiziranosti stanovanjske skupnosti, obli-

nizirana družbena gradnja za delavce.

IZVOZ IN UVOZ

Predvidevanja v izvozu so skoraj popolnoma odpovedala, medtem ko je uvoz dosegel rahel dvig od planiranega. V zadnjih dvajsetih letih je naše gospodarstvo prvič neaktivno v izvozu v odnosu do uvoza, saj v prvem polletju pokriva komaj dve tretjini za uvoz porabljenih deviz.

V letošnjem prvem polletju je dosegel izvoz komaj 63% lanskega izvoza v istem obdobju, medtem ko je izvoz celotne industrije SRS letos v prvem polletju za 19,4% večji kot v istem obdobju lani. Od tega je dosegla kovinsko predelovalna industrija za 21,5%

več, lesna pa kar za 30,5% več izvoza kot lansko prvo polletje. Ta podatek ilustrativno kaže na stagnacijo našega gospodarstva v odnosu do zunanjih tržišč.

Brest na Zagrebškem velesejmu

Ni le gola formalnost

TOZD V BRESTU SO ORGANSKO ZRASLE IZ DOLGOLETNE GRADITVE SAMOUPRAVNIH RAZMERIJ.

Če ne bo ugovorov, bo v prihodnje BREST sestavljalo pet temeljnih organizacij združenega dela in ena posebna enota. Vsaka ima v imenu najprej skrajšano oznako firme podjetja BREST Cerknica, nato oznako, da gre za TOZD, in sicer:

- TOVARNA POHIŠTVA CERKNICA,
- TOVARNA IVERNIH PLOŠČ CERKNICA,
- TOVARNA POHIŠTVA MARTINJAK,
- TOVARNA LESNIH IZDELKOV STARI TRG,
- TOVARNA POHIŠTVA STARI TRG ter posebna enota
- SKUPNE DEJAVNOSTI CERKNICA.

Tovarna pohištva Cerknica

V Tovarni pohištva Cerknica je bil 7. septembra 1973 zbor delovne skupnosti. Na njem je bila zaključena javna razprava o analizi pogojev za ustanovitev TOZD. Poleg analize pogojev, ki jo je dobil vsak član delovne skupnosti, je v razpravi direktor poslovne enote prispeval poročilo o doseženih rezultatih v I. polletju leta 1973. V tem poročilu se je dotaknil vseh problemov, ki nas tarejo in nakazal izhodišča za ukrepe, da bomo čimprej zagospodarili bolje. V razpravi je obdelal vsa področja poslovnega procesa, od proizvodnje, prodaje, stroškov poslovanja in osebnih dohodkov. Na koncu razprave se je dotaknil še analize pogojev in prihodnjih nalog, ki jih zahteva ustanovitev TOZD.

Ko je bila razprava končana, je bil sprejet sklep o ustanovitvi TOZD. Določen je bil predmet poslovanja in ime ter sedež TOZD. Sklep o ustanovitvi TOZD je bil že poslan vsem poslovnim enotam podjetja BREST. Poleg tega je storjeno vse potrebno za

S tem poimenovanjem, ki vse kakor izvira iz ekonomskega in sociološkega temelja posamezne enote, pa samoupravno-organizacijski proces še zdaleč ni končan. Omenjene enote bodo morale izjaviti svojo voljo za prihodnje skupno življenje in delo, če naj še poslujejo združeno.

Vemo, da se to stori s samoupravnim sporazumom o združitvi, da tak sporazum veže le enoto, ki ga podpiše in da so TOZD dolžne to storiti do 31. 12. 1973, da se bodo lahko konstituirale kot delovna organizacija.

Pričakujemo živo zanimanje in sodelovanje vseh prizadetih.

predznanbo sklepa o organiziranju TOZD.

S tem pa niso končane še vse naloge. Potrebno bo izdelati še vrsto novih internih predpisov. Eden izmed najvažnejših bo gotovo samoupravni sporazum. S tem aktom bo treba jasno opredeliti obveznosti in dolžnosti med vsemi TOZD in podjetjem kot celoto oziroma med prihodnjo organizacijo združenega dela.

Drugi važnejši akt bo prav gotovo novi statut TOZD. V tem aktu bo potrebno jasno opredeliti razvoj samouprave, ki se sedaj prenaša iz statuta podjetja na statute TOZD.

Z ustanovitvijo TOZD smo torej v našem podjetju napravili že velik korak naprej. Če pa gledamo proces prenašanja in razvijanja samoupravljanja v TOZD, smo šele na začetku in bo potrebno še veliko dela in časa, preden bo ta proces dosegel tisti cilj, katerega si želimo vsi.

J. Lipovec

Delovno predsedstvo zbora delovne skupnosti v TP Cerknici

Tovarna ivernih plošč

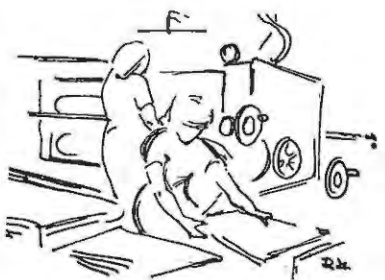
Dvainosemdesetčlanski kolektiv Tovarne ivernih plošč Cerknica se je na zboru delovne skupnosti 8. septembra 1973 odločil, da se organizira v temeljno organizacijo združenega dela v okviru podjetja Brest. Na zboru je bilo prisotnih 56 delavcev in prav toliko jih je tudi glasovalo za to odločitev, kar je več kot dve tretjini vseh zaposlenih.

Za tako odločitev se je kolektiv izrekel potem, ko je bil obrazložen namen organiziranja TOZD in bila obdelana analiza pogojev za organiziranje TOZD. Pojasnjeno je bilo sedanje finančno stanje, razdelitev sredstev in virov sredstev, obveznosti, vrednost prostih sredstev za investicijske naložbe in pogoji za pridobivanje dohodka.

Zahteva celotnega procesa pri organiziranju temeljnih organizacij je v celoti približati odločanje o rezultatih dela tistemu, ki jih je ustvaril. S samouprav-

nim sporazumom in statutom pa bo natančno določeno, katere zadeve bodo opravljale TOZD skupno in katere popolnoma samostojno ter organi, ki bodo pooblašeni za odločanje o teh zadevah, in meje njihovih pristojnosti in dogovornosti.

J. Debevc

Tovarna pohištva Martinjak

Ob zaključku javne razprave o ANALIZI POGOJEV ZA ORGANIZIRANJE TOZD je bil 7. septembra v TP Martinjak sklican zbor vseh delovnih ljudi. Zbora se je udeležilo 354 delavcev. Od sotnih je bilo 62 delavcev, večinoma zaradi bolniške in koriščenja letnega dopusta.

Analiza je namreč pokazala, da je TP Martinjak tehnološko-tržno zaokrožena celota, da je po razmerjenih sredstvih, pravilno dogovorjenih odnosih med prihodnjimi TOZD sposobna najmanj enostavne reprodukcije oziroma, da se lahko organizira kot TOZD.

Po izvolitvi delovnega predsedstva so člani komisije za ureditve ustavnih dopolnil pojasnili smisel ustanavljanja TOZD, ekonomski položaj podjetja in poslovne enote ter osnovne teze za ureditev prihodnjih razmerij med TOZD.

V razpravi, ki je sledila, so bile obrazložene manjše nejasnosti. Zatem so člani delovne skupnosti dosedanje poslovne enote TP Martinjak z večinskim mnenjem sprejeli SKLEP o organiziranju TOZD — Tovarne pohištva Martinjak, poslovni predmet TOZD in ime osebe, ki jo je pooblašena podpisati (direktor).

Sedaj je potrebno definirati oblike in institucije, tako da bodo delavci resnično gospodarili z zaupanimi sredstvi, da se vsi delavci zavzemajo za ustvarjanje dohodka, da bo izključeno odločanje o pomembnih stvareh mimo vseh delavcev. Zavedati se moramo, da imajo vsi delavci enake pravice, da vsi težimo k večjemu uspehu, večji storilnosti, manjšim stroškom in s tem večjim osebnim dohodkom.

Ko je TOZD nesporno ustanovljena, sprejme z ostalimi TOZD sporazum o združitvi v enotno delovno organizacijo (BREST).

Sporazum mora natančno določiti pravice in obveznosti posameznih TOZD in OZD. Prevladovati morajo jasni medsebojni odnosi, tako da posamezne TOZD ne bodo imele pomislekov o pravičnosti skupnega poslovanja.

Pri tem sta pomembna planiranja in razvoj delovne organizacije. Pri skupnem vlaganju sredstev moramo vedeti, kdaj pride naša TOZD na vrsto, oziroma kdaj se bodo sredstva vrnila, kar pa tudi ni nujno, seveda zaradi skupnega interesa.

Naloga, ki nas čaka, je torej težka in odgovorna, od vseh nas pa je odvisno, kako jo bomo rešili.

M. Geršak

Tovarna pohištva Stari trg

Po obsežnih in temeljnih pripravih, s katerimi je bila povezana cela vrsta sestankov in sej, smo imeli v začetku septembra v Tovarni pohištva Stari trg zbor delovne skupnosti, da bi na njej razpravljali o analizi pogojev za organiziranje temeljnih organizacij združenega dela ter organiziranje dosedanje poslovne enote v temeljno organizacijo.

Člani delovne skupnosti so že pred časom dobili knjižico, ki je vsebovala vse podatke, pomembne pri odločanju o možnostih za oblikovanje temeljnih organizacij v okviru podjetja. Na zboru je bilo o analizi dokaj malo razprave, saj se je večini članov delovne skupnosti zdelo nekako samoumevno, da pač imamo pogoje oziroma jih moramo imeti, tako da je potrebno o tem le glasovati ter sprejeti primerno oblikovan sklep.

Odločali so o organizaciji TOZD

Precej več zanimanja, kot za analizo, je bilo za pogoje gospodarjenja v novi organizacijski obliki, o pravicah in dolžnostih delovne skupnosti in njenih organih upravljanja. Člane delovne skupnosti so zanimali predvsem odnosi med prihodnjimi temeljnimi organizacijami, oblikovanje dohodka in njegova delitev. Pri tem je bilo največ govora o vprašanih odločanju o investicijah, o sredstvih sklada za stanovanjske kredite in podobno.

Morda je tema razprave prehitela zaporedje postopka pri

oblikovanju temeljnih organizacij, saj bo o večini vprašanih govora ob sprejemanju samoupravnega sporazuma ter na njegovi podlagi sprejem drugih splošnih aktov. Vsekakor pa iz razprave lahko ugotovimo, da z oblikovanjem temeljnih organizacij združenega dela delavci pričakujejo bistvene spremembe pri odločanju, kljub dosedanjim dokaj razvitim samoupravnim odnosom v podjetju. To pa je tudi namen ustavnih sprememb.

F. Mlakar

Tovarna lesnih izdelkov Stari trg

7. septembra se jih je od 239 delavcev, zaposlenih v TLI Stari trg, odločilo 193 (kolikor jih je bilo prisotnih na zboru delovne skupnosti) za ustanovitev TOZD.

Finančno analizo in njene najznačilnejše dele sta na zboru obrazložila tovariša Anton Pišek in Tomaž Krek. Ugotovljeno je bilo, da TLI Stari trg izpolnjuje vse pogoje za organiziranje TOZD.

Delavci si od prihodnje TOZD obetajo večjo sproščenost v delovnih odnosih, več obveščanja,

zlasti o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, še posebno pa več možnosti za nova investiranja v primarno industrijo, za ureditev skladiščnih prostorov za hlodovino in žagani les.

Delavci TLI Stari trg pa se zavdajo tudi svojih obveznosti in dolžnosti do celotne delovne skupnosti BRESTA tudi v novih pogojih, kar pa bo še posebej izraženo v prihodnjih medsebojnih dogovorih in sporazumih.

M. Šepce

Skupne strokovne službe

Čeprav priprava gradiva za analizo o pogojih za ustanovitev temeljnih organizacij ni preprosto delo, je bilo razmeroma lahko ugotoviti ustavno-pravne pogoje za tako imenovane »proizvodne poslovne enote«. Pri obdelavi skupnih strokovnih služb in drugih pomožnih ali režijskih dejavnosti pa so se mnjenja pričela razhajati. Končno je prevladala ugotovitev, da gre v danem primeru za samoupravno enoto posebnega pomena za vse temeljne organizacije združenega dela. Zato je analiza izkristalizirala mnenje, naj se vse tiste enote, ki opravljajo storitve za večino ali za vse temeljne organizacije organizirajo v okviru posebne enote — skupne dejavnosti.

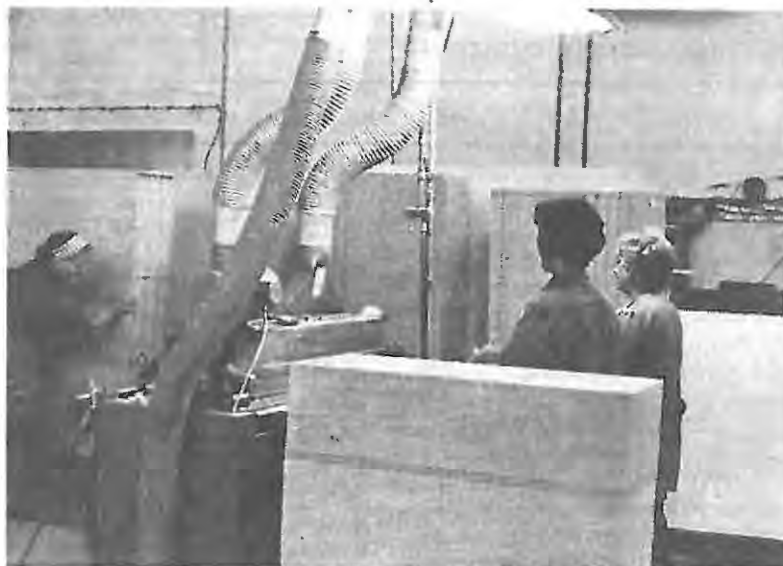
Na dan odločanja, 6. septembra, je bilo tako mnenje komisije potrjeno z odločitvijo večine delavcev prizadetih enot oziroma

služb. Od skupno 252 delavcev, zaposlenih v skupnih dejavnostih, jih je 170 soglašalo z mnenjem komisije, le dva sta se glasovanja vzdržala. Osemdeset delavcev pa se zbora iz različnih razlogov ni udeležilo.

V javni razpravi so bila deležna zanimanja predvsem vprašanja prihodnjih razmerij med skupnimi dejavnostmi in temeljnimi organizacijami, njihovega financiranja, večanja obsega posameznih dejavnosti in podobno.

Nekaterim vprašanjem je botrovalo tudi dejstvo, da tudi v predpisih še niso povsem natančno določene vrste statusov, ki so jih lahko deležne enote posebnega pomena, ki sicer niso temeljne organizacije, pa tudi ne zgolj preprosto zaokroženi deli podjetja ali neke temeljne organizacije v njem.

Z. Zabukovec

Iz Tovarne pohištva Stari trg

Veliko partizansko srečanje

DVA DNEVA — 15. IN 16. SEPTEMBRA — JE CERKNICA, VSA V UTRIPU SEDANJOSTI IN NAGLEGA RAZVOJA, ZAŽIVELA Z BOGATO PRETEKLOSTJO, IZ KATERE RASTE SEDANJA ŽETEV IN SE BO RAZBOHOTILA PRIHODNOST. TEŽKO JE OPISATI TOPLO, PRISRČNO IN TOVARISKO VZDUŠJE, KI SE JE PREPLETALO MED DESETTISOGLAVO MNOŽICO. TU NI BILO STARIH IN MLADIH — VSI SO S SPOŠTOVANJEM OBUJALI SPOMINE NA NAŠO REVOLUCIONARNO PRETEKLOST, DA BI V NASLEDNJIH DNEH SE BOLJ ZAVZETO GRADILI SEDANJOST. TEŽKO JE OPISATI TIHA OBCUTJA SLEHERNIKA, KI JE BIL NA TEM VELIKEM SREČANJU. ZATO SE LE NA KRATKO SPREHODIMO SKOZI VSE PRIREDITVE, KI SO BILE V TISTIH DNEH IN OBOGATILE UTRIP NAŠEGA MESTECA.

RAZSTAVA FRANCA DREMLJA-ACA

V Brestovem Salonu pohaštva je bila v uvod praznovanj ob zboru aktivistov Notranjskega okrožja OF in 30-letnice ustanovitve Bračičeve brigade že v soboto, 15. septembra, otvoritev likovne razstave Franca Dremlja-Aca iz Vrhnike. Pisatelj Karel Grabeljšek-Gaber je v priložnostnem nagovoru opisal Dremljevo življenjsko in umetniško pot. Po kratkem koncertu Logaškega okteta si je nad sto povabljenih ogledalo nad 50 uspešnih Dremljevih del, v obeh dneh slavlja pa je prišlo v salon več sto gostov, med njimi tudi naši ugledni voditelji.

borbenih pesmi je k tej svečanosti prispeval moški pevski zbor Tabor iz Cerknice.

POLAGANJE VENCA PRI SPOMENIKU

Ob 17. uri je posebna delegacija v sestavi Jože Telič, Ljubo Mlakar in Edo Lenarčič med žalostinko združene godbe na pihala iz Cerknice in Loške doline položila venec ob spomenik padlim v Cerknici. Ganljiv je bil prizor, ko so pionirji položili množico šopkov ob spomenik.

Marković Ilija in združena godba na pihala Cerknica in Loška dolina — dirigent Ivan Lavrič. Med skupno pesmijo Radovana Gobca Pesem o svobodi so se na

skih občinah in prapor je iz rok predsednika skupščine občine Cerknica inž. Zorman v imenu aktivistov sprejel tov. Nace Voljč. Teritorialni enoti je predal bojni

pri čemer je posebej poudaril vlogo Osvobodilne fronte. Med drugim je dejal: »Ljudsko gibanje za družbeno preobrazbo je lahko uspešno le takrat, če v njem organizirano in zavestno deluje revolucionarno jedro, to je delavski razred na čelu z Zvezo komunistov ter povezan z vsemi delovnimi ljudmi.«

Zatem je navezal misli na današnjo družbeno preobrazbo in poudaril: »Prav v Socialistični zvezi, ne pa zunaj nje, se morajo izraziti vsa najpomembnejša mnenja in tokovi v naši družbi, tudi mnenja komunistov, ki se morajo v Socialistični zvezi ter drugih organizacijah in organih bojevati za politično potrditev svojih stališč in njihovo vgraditev v družbene odločitve organov, ki jih sprejemajo in uresničujejo.«

Ob koncu je poudaril pomen sprememb, na osnovi katerih bo zrasla resnična samoupravna oblast delovnih ljudi, za katero so se desetletja in desetletja borili. Nikoli ne smemo pozabiti trpljenja in požrtvovalnosti tistih, ki so našo samoupravno pot utirali z orožjem v roki in v skoraj brezpupnem boju z mnogo močnejšim sovražnikom...

Večerni koncert pevskih zborov in godb

okoljskih hribih prižgali kresovi, na Slivnici pa se je pričel velik ognjemet.

Do 24. ure je bil na prizorišču ples.

PRAZNIČNO JUTRO

Cerknica je tisto nedeljsko jutro zaživela v čisto drugačnem utripu kot običajno — vsa v zastavah in cvetju — ob bogatih zvokih združenih godb na pihala iz Cerknice in Lože. Medtem se je prebivalstvo Cerknice potrojilo — od vsepovsod so se začeli zbirati aktivisti Osvobodilne fronte notranjskega okrožja, borci Bračičeve brigade in Notranjskega odreda, Notranjskega vojnega področja, bataljona VDV, juriš-

prapor tov. Jože Telič in jo pozval, naj bdi nad pridobitvami socialistične revolucije. Prebrano je bilo tudi toplo pozdravno pismo tovarišu Titu in kasneje še protestno pismo zoper nasilje mrčnih sil v Čilu.

Zatem se je pričel umetniški del prireditve — mogočni recital o revolucionarnem vzponu notranjskega človeka, njegovem trpljenju in zmagah, ki so ga izvajali solisti SNG iz Ljubljane, Partizanski pevski zbor in orkester milice iz Ljubljane pod vodstvom Radovana Godca.

Sredi kulturnega sporeda je množici spregovoril veliki notranjski revolucionar France Popit-Jokl. V svojem govoru je najprej orisal revolucionarno pre-

TOVARISKA SREČANJA

Besede tovariša Popita, zlasti njegov topli nagovor partizanskim materam in malim notranjskim ljudem, ki so toliko dali za revolucijo, pa mogočni in pretresljivi recital, vse to je ustvarilo svojevrstno tovariško vzdušje, ki je živelo in se še stopnjevalo ob partizanskem golažu in številnih prijateljskih srečanjih tja pozno v večer.

Celotno srečanje je izzvenelo v dragoceno spoznanje, da naša revolucija in njene pridobitve še vedno živo tle v srcih vseh nekdanjih revolucionarjev, pa tudi mlade generacije, ki bo znala nadaljevati našo bogato revolucionarno tradicijo.

B. Levec, J. Praprotnik, F. Sterle

DROBCI...

V pripravljalnem štabu srečanja so se bali, da sobotni večerni koncert ne bo dovolj obiskan, po oceni pa je prišlo na koncert kar 2500 ljudi...

— 0 —

Številni visoki gostje, ki so obiskali srečanje, so bili zelo zadovoljni s celotnim programom, organizacijo in razpoloženjem, zato so se precej dolgo zadržali med nami. Tovariš France Popit pa je bil celo na vseh prireditvah obeh dni.

— 0 —

Gledališki in filmski igralec Bert Sotlar je povedal, da pred takšnim avditorijem še ni nastopal; bil je ganjen.

— 0 —

Znani gledališki režiser Janez Vrhunc ni mogel prehaliti Brestovih mizarjev. Bal se je, da bo oder škripal. Kje pa, naredili so ga tako, da ga nihče ne bi mogel bolj...

Z otvoritve likovne razstave v Salonu pohaštva

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE NA PEŠČENKU

Pred precejšnjo množico je ob 15. uri edini preživeli udeleženec ustanovitvenega sestanka Okrožnega komiteja KPS za Notranjsko Alojz Ule odkril spominsko ploščo na Primšarjevi hiši, ki bo postala pomnik na pomembni dogodek naše revolucije 7. 6. 1941. Kulturni spored so za to svečanost pripravili in lepo izvedli učenci osnovne šole iz Cerknice.

VELIČASTNI KONCERT NOTRANJSKIH PEVSKIH ZBOROV IN GODB NA PIHALA

Ob 19. uri se je pričel na prireditvenem prostoru pri osnovni šoli veličasten koncert notranjskih pevskih zborov in godb na pihala. Sijajna scena, prepoln avditorij in zelo kvaliteten program so ustvarili nepozaben koncertni večer. Nastopili so moški pevski zbor iz Rakeka pod vodstvom Mirka Rebolja, moški pevski zbor

Na slovesnosti so bili številni ugledni gostje

nega bataljona 18. divizije, delegacije Tomšičeve, Šercerjeve in drugih domicilnih enot notranjskih občin, teritorialna enota Alojza Popka-Vandka, gasilci in lovci.

Kot bi jih vodile nevidne niti, so se enote disciplinirano prelile v nadse urejeno in mogočno povorko. Le-ta je izpred Bresta v skoraj tričeturnem spredu odšla na osrednji prireditveni prostor pri osnovni šoli, spremljana s toplimi pozdravi in ploskanjem številnih občanov.

OSREDNJA SLOVESNOST

Mogočna množica se je zila na prireditveni prostor, kjer se je ob 11. uri pričela osrednja slovesnost. Slovesnosti so se udeležili tudi številni najvidnejši predstavniki naše revolucije in socialistične skupnosti, med njimi Edvard Kardelj z ženo Pepco, Sergej Kraigher in Lidija Sentjurc, France Popit, dr. Marijan Breclj, Miha Marinko, Jože Rus, general Franc Tavčar-Rok, Zvone Dragan, Stane Semič-Daki in še vrsta uglednih mož.

Najprej so notranjski aktivisti dobili priznanje za svoje revolucionarno delo. Spominsko listino o podelitvi domicila v notranj-

teklost Notranjske od kmečkih puntov do naše socialistične revolucije, pri čemer je posebej poudaril upornega duha revolucionarnega jedra. Nadrobneje se je ustavil ob razraščanju narodnoosvobodilnega boja na Notranjskem in graditvi ljudske oblasti,

Zbranim je spregovoril tov. France Popit-Jokl

Odkritje spominske plošče na Peščenku

RAZSTAVA NOTRANJSKEGA MUZEJA LJUDSKE REVOLUCIJE

Ob 16. uri je bila svečanost ob otvoritvi razstave Notranjskega muzeja ljudske revolucije iz Lože. Tone Avsec, kustos muzeja, je oživil zgodovinske dogodke iz naše revolucije pred polno avlo osnovne šole v Cerknici. Nekaj

Gorenji Logatec pod vodstvom pevovodje Marcela Stefančiča, moški pevski zbor Nova vas s pevovodjem Srđanom Ribarovičem, moški pevski zbor Dolenji Logatec z vodjo Tonetom Jurjevčičem, pevski zbor Tabor Cerknica pod vodstvom pevovodje Janeza Kranjca, godba na pihala Vrhnika — dirigent Franc Žabjak, godba na pihala Logatec — dirigent

Naši ljudje

Na delo prihaja tako točno, da bi po njem lahko naravnal uro. Že petindvajset let meri pot od svojega doma do tovarne. Kljub temu dvomim, da je kdaj za kako minuto zamudil začetek dela ali si celo privoščil »plavega«. Tudi če bi se kaj podobnega pripetilo, mu tega nihče ne bi štel za kršitev delovnega reda, kvečjemu bi se bili začudili, češ, kaj neki je bil vzrok, da je do tega prišlo.

Skrbno očisti čevlji, urejena in negovana obleka ter urejeno delovno mesto kažejo, da mu red veliko pomeni. Zmernost v vsem, preudarnost, pošten odnos do sodelavcev in do dela, to so lastnosti našega sodelavca Franca Znidaršiča, katerega želim predstaviti.

Med prvimi vajenci povojne generacije je bil — odločil se je postati kolar. Tega poklica se je tudi izučil, vendar je imel s svojo stroko kaj malo opravka. Raz-

prinašal mnoge težave v poslovanje. Pogosto je bil delavski svet v težkem položaju, posebno, kadar je šlo za pomembne odločitve. Saj smo bili pred veliko odgovornostjo, kakšen bo rezultat in kakšne bodo posledice posameznega sklepa, kako bo na sklep reagiral kolektiv in kako organi zunaj podjetja. Vsekakor pa je bilo veliko kriznih obdobij — veliko od njih kot posledica različnih odločitev zunaj podjetja. Ko že govoriva o organih upravljanja, o delavskem svetu, naj povem, da sem pristal dogovorov o vsaki stvari, ki se tiče poslovanja in življenja kolektiva — to je nujno in prav. Na sestankih in sejah pa me motijo dolgovazna besedičenja, ki poleg tega pogosto nimajo niti zveze z obravnavanim vprašanjem. Taki sestanki

človeka utrujajo in mu po nepotrebnem jemljejo čas. V veliki meri je prav to vzrok, da so sestanki velikokrat slabo obiskani ali seje nesklepčne. Zakaj ne bi bili sestanki kratki, dogovori in sklepi pa jasni in nedvoumni? »In za zaključek razgovora?«

»Rad delam in živim med tem kolektivom, saj smo si kot ena družina. To trdim za strojni oddelek, enako pa je tudi v ostalih oddelkih. Medsebojne odnose, kakršni so, moramo obdržati in jih še naprej razvijati.

Tudi s prejemki sem zadovoljen, čeprav so potrebe in želje vedno večje kot možnosti. Skratka, nimam se kaj pritoževati.

Komaj je končal stavek, že je vstal. Njegov stroj je danes miroval dalj kot običajno, najbrž sta že drug drugega pogrešala.

Tudi Brestovi delavci so na protestnem zborovanju obsodili nasilje mračnih sil v Čilu

Predlog sprememb stanovanjskega pravilnika

Letošnje razdeljevanje stanovanjskih posojil je bilo obenem tudi preverjanje ustreznosti novega pravilnika. Pri ocenjevanju velikega števila prošelj za posojilo so se nposredno pokazale njegove dobre in slabe strani. To tembolj, ker je bilo denarja za posojilo malo in so bili zato delavci, ki so po pravilniku posojilo dobili, izpostavljeni nenavadno kritični presoji kolektiva.

Med njimi pa je bilo le nekaj takih, ki glede na stanovanjski standard, dohodek na družinskega člana in podobno posojila niso morda nujno potrebni. To pomeni, da je pravilnik v glavnem zelo dober. Še boljši pa bi nedvomno bil, če bi odstranili pomanjkljivosti, ki so se ob razdeljevanju pokazale. Te so predvsem:

— Določila o stanovanjskem standardu so za naše razmere in možnosti preveč širokogrudna. Po njih lahko na primer samski delavec prosi in dobi enosobno stanovanje (velika soba, kuhinja, kopalnica ipd.), dvočlanska družina dvosobno itd. Ker se ista določila uporabljajo tudi za dodeljevanje stanovanjskih posojil, lahko na primer tričlanska družina, ki živi v komfortnem stanovanju svoje stanovanjske hiše z vsemi pritliklami, kot so garaža, drvarnica, večje število kleti ipd. še lahko prosi za posojilo, in ga, če delata pri nas dva člana družine več let, lahko tudi dobi. Pri tem pa lahko ostane brez stanovanja ali stanovanjskega posojila delavec, ki živi v zelo slabih stanovanjskih razmerah, vendar zaradi krajše delovne dobe, slabše ocenjenega delovnega mesta in podobnih vzrokov zbere manjše število točk.

— Odbitne točke na lastno stanovanje ali počitniško hišico so pre nizke. Zato lahko delavec, ki

ima vseljivo lastno stanovanje ali počitniško hišico, še vedno dobi družbeno stanovanje ali posojilo za gradnjo nove stanovanjske hiše. Ta možnost res ni posebno velika, vendar se je pokazalo, da jo je treba še zmanjšati.

— Posojilo za adaptacijo stanovanjske hiše lahko dobijo tudi prosilci, ki nimajo nikakršnih lastnih sredstev. Zato zanj prosijo tudi tisti, ki adaptacije niso zmožni izvesti ali pa nameravajo hišo adaptirati šele čez nekaj let. Razumljivo je, da se to ob inflaciji izplača, razen tega pa je dopuščena tudi možnost špekulacij.

— Delavci, ki stanujejo v družbenih stanovanjih, imajo zaradi ugodnih stanovanjskih pogojev zelo majhne možnosti za pridobitev posojila. Popravki točk v zvezi s tem pa ne bi smeli biti preveliki. V tem primeru bi se število prošelj za stanovanja povečalo, saj bi zanje zaradi ugodnejših pogojev za posojilo zaprosili tudi tisti, ki nameravajo kasneje zgraditi svojo stanovanjsko hišo.

— Delavci, ki so ali bodo prejeli posojilo po uveljavitvi pravilnika, niso v enakopravnem položaju s tistimi, ki so takoj prejeli posojilo pred sprejetjem pravilnika. Le-ti namreč za posojilo še vedno lahko dvakrat zaprosijo, tisti, ki so ga prejeli po pravilniku, pa vsega skupaj dvakrat. Po določitvi pravilnika je

najvišji dovoljeni kredit lahko do polovice vrednosti trosobnega stanovanja. Vemo pa, da tolikšnih posojil zaradi pomanjkanja sredstev nismo in še dolgo ne bomo mogli podeljevati. Ob takih okoliščinah pa lahko tisti, ki so pred sprejetim pravilnikom v skladu s tedanjimi pogoji (le-ti se niso razlikovali od sedanjih) že dobili precejšnje zneske posojil, lahko še vedno enakovredno nastopajo v konkurenci s tistimi, ki posojila sploh še niso dobili.

— Odplačilne dobe so nekoliko predolge, saj se v večini primerov gibljejo med 18 in 25 leti.

O opisanih pomanjkljivostih pravilnika je razpravljal centralni delavski svet na svoji 181. redni seji. Istočasno je sprejel tudi predlog ustreznih sprememb in jih posredoval v enomesečno javno razpravo. Prav bi bilo, če bi vsi člani kolektiva ta predlog temeljito preštudirali in s svojimi pripombami pomagali oblikovati pravilnik, ki ureja tako občutljivo področje našega standarda.

V. Znidaršič

Pravnik odgovarja

VPRAŠANJE: Kako se sme ukrepati in kaj je z osebnim dohodkom v primeru »prekinitve dela zaradi različnih objektivnih vzrokov?«

V zvezi z vprašanjem, kaj je z osebnim dohodkom v primeru »prekinitve dela zaradi različnih objektivnih vzrokov (strojem, izpad električne energije, razne druge okvare, pomanjkanje surovin in podobno) posredujemo naslednje pojasnilo:

Veljavni Temeljni zakon o delovnih razmerjih tega vprašanja ne ureja več, temveč prepušča odločitev delovni skupnosti sami. V našem podjetju smo zadevo uredili v drugem odstavku 81. člena sporazuma o oblikovanju dohodka ter o delitve dohodka in osebnih dohodkov, ki se glasi:

»Za čas prekinitve dela se izplačuje nadomestilo osebnega dohodka po naslednjih določilih: ... — za čas prekinitve dela brez krivde delavca pripada delavcu nadomestilo osebnega dohodka po kalkulativni vrednosti točke. Takega nadomestila delavec ne dobi, če je razporejen na drugo ustrezno delo.«

Kjub precejšnji jasnosti določila je treba opozoriti na naslednje:

1. Pravilnik o urejanju medsebojnih delovnih razmerij dopušča v svojem 44. členu v primerih višje sile oziroma v izjemnih primerih, kadar je zaradi posebnih okoliščin (elementarne neizgode, okvare na strojih in napravah, izpad pogonske energije, bolezni in druge odsotnosti delavcev) tudi razporejanje zaposlenih na taka delovna mesta, ki zahtevajo nižjo ali višjo stopnjo usposobljenosti od delovnega mesta, kjer redno delajo. Taka ureditev je podprta s skoraj istovetnim določilom člena 32 TZDR. V takem primeru se delavcu obračunava osebni dohodek po dejanskem (začasnem) delu. Take primere ureja 2. stavek 1. odstavka 61. člena BRESTOVEGA sporazuma.

2. Večkrat pride tudi do primerov, ko take razporeditve na najrazličnejša dela niso mogoče. V takem primeru imamo »prave prekinitve dela«. Tipičen primer je občasno izpadanje pogonske energije. Značilnost teh prekinitvev je, da se nekaj časa dela, nekaj ne, da torej prihaja med delom do krajših ali daljših »odmorov«, to je prekinitvev. Delavec

mora biti ves čas prisoten. Prav ta obvezna prisotnost je mišljena v prvem stavku drugega odstavka BRESTOVEGA sporazuma. Delavec je upravičen do nadomestila osebnega dohodka po kalkulativni vrednosti točke. Gotovo ni potrebno posebej poudarjati, da se s takim načinom izplačil knjižjo sredstva poslovne uspešnosti.

3. V primerih, ko je delo onemogočeno za ves dan ali za več dni in če ni bilo mogoče organizirati razporeditev na druga dela, prav gotovo ni smotno govoriti o obvezni prisotnosti oziroma o prekinitvi dela. Očitno je, da bi prisotnost v takih primerih pomenila nesmiselno čakanje. Pridemo do primera, ko je delo povsem onemogočeno. V takih primerih je najprimerneje vpeljati delo na kak drugi prost dan. Pri tem je seveda treba obvezno spoštovati določila TZDR o obveznem najmanj 24-urnem tedenskem počitku (čl. 62).

Z odločitvijo o delu na kak drug prost dan se izpolni ustavno določilo o 42-urnem tedniku. Ta, dneva prosti dan, pa ne sme biti nedelja ali državni praznik, razen kadar gre za primere, ki to v zakonu oziroma v splošnem aktu izrečno dovoljujejo.

Osební dohodki za delo »na kak drug dan« se obračunavajo po sicer veljavnih določilih BRESTOVEGA sporazuma. Pri tem velja poudariti, da šteje za dan tedenskega počitka le en dan (običajno nedelja), ne pa morebiti drugi dnevi v sklopu počitka ob koncu delovnega tedna.

Ugotovimo lahko, da je navodilo uporabno tudi po spremembi predpisov s področja delovne zakonodaje. Da je tako tolmačenje pravilno, nam dokazuje tudi stališče republiškega izvršnega sveta, ki v dnevniku Delo podpira ukrepe v tem smislu, da se zaradi obsežnejših redukcij uvaža delo na prosto soboto ali celo na nedeljo. Zagotoviti je treba torej le 24-urni oddih v enem tednu. Očitno je torej, da je prav, če tako močne izpade pogonske energije kot smo jih doživeli, obravnavamo kot primere višje sile. Zato verjetno tudi ne bo napak, če se v posameznih kolektivih odločijo za nekajdnevne kolektivne dopuste, v katerih bodo delavci izkoristili del svojih letnih dopustov in s tem reševali zagato.

Z. Zabukovec

mere in čas so ga »prekvalificirale« v mizarja. Večji del svoje delovne dobe je preživel pri delu ob strojih, zato bi si le težko predstavljali kolektiv strojnega oddelka brez njega. Morda je temu vzrok tudi njegova postava, saj bi bilo z njo zadovoljno vsako košarkarsko moštvo, pod pogojem seveda, če bi se znebil nekaj let, pa tudi kakšnega odvečnega kilograma.

Ceprav je med stroji tako rekoč zrastlel, ga še ni »poškralo«, kot temu običajno pravimo. Verjetno ima srečo, vsekakor pa gre največja zasluga njegovi pazljivosti, zbranosti in enakomernemu tempu dela. Prepričan sem, da je zanj vseeno, ali bi bilo med delom okrog njega pet normircev ali pa bi bil popolnoma sam v strojnem oddelku. Njegov stroj se le malokdaj ustavi.

»Brez zamere! Visoke postave si, dobršen del svoje višine si pridobil med življenjem v tem kolektivu. Iz tega sledi, da si že marsikaj doživel. Katera obdobja so ti ostala najbolj v spominu?«

»Vsekakor so bila najtežja prva leta,« globoko vdihne in se zamisli. »Kljub temu, da je bilo dela dovolj, še preveč, nismo imeli niti s čim, niti iz česa delati. Po sili razmer je vsakdo prijel za vsako delo, ne glede na to, kakšen papir je kdo imel. Kot primer naj povem, da smo šli sami v gozd podirati drevje, če smo hoteli priti do lesa. Ja, pa delovni pogoji... Danes si kaj takega le težko predstavljam. O, so bili pa tudi prijetni trenutki. Največje zadovoljstvo je bilo tedaj — ne vem natančno, katerega leta je bilo to — ko smo se vselili v novo poslopje strojnega oddelka, katerega gradnja je bila sad udarniškega dela vsega kolektiva. To je bilo v takratnih pogojih veliko delo, saj smo napravili vse sami, od kopanja in nakladanja peska pa do zidave in polaganja tlaka.

Mislím, da danes tega ne bi uspeli napraviti, ker smo preveč vzljubili udobje in se razvadili. Saj ne znamo več ceniti nobene pridobitve.«

»Prav v teh dneh teče trinindvajset let, odkar smo izvolili prvi delavski svet. Večkrat si bil njegov član. Kakšne vtise in spomine imaš?«

»Saj veš... Če je bila 'letina' dobra, smo bili vsi zadovoljni, tako da ni bilo težko biti član delavskega sveta. Vendar pa je čas

Elektrika in mi

KAJ POMENIJO ZA BREST OMEJITVE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Znano je, da je preskrba z električno energijo v Sloveniji že nekaj let pomanjkljiva. V letih nazaj smo imeli zlasti v zimskih mesecih (januar — februar) pogoste omejitve. Strokovnjaki že nekaj let opozarjajo, da je razlika med potrošeno električno energijo in zmogljivostmi elektrarn vedno večja. O teh vprašanjih je bila že vrsta razprav na najrazličnejših ravneh, vse do skupščinskih.

Žal je ostalo v glavnem le pri razpravah. Problematika se je zaostavala naprej, dokler ni bilo sodu izbito dno. Izvršni svet Slovenije je to pot ukrepal drugače. Žal vsaj nekaj let prepozno, vendar upamo, da je agonije konec, da bodo od zdaj naprej prizadevanja pravilno usmerjena. To je prav gotovo pridobitev, ki jo moramo vsi podpirati.

Ne moremo sicer reči, da slovensko elektrogospodarstvo ni ničesar napravilo. Po letu 1965 je bila zgrajena vrsta elektrarn s skupno močjo 600 megavatov, kar je skoraj toliko, kolikor je bilo vseh kapacitet v tem letu. Proizvodnja električne energije je porasla od 3,5 milijarde kilovatnih ur v letu 1965 na 5,4 v letu 1972. Kljub temu pa je to še vse premalo. Potrošnja mnogo hitreje narašča kot proizvodnja.

Kako je s preskrbo električne energije na Brestu?

Tovarna pohišta Cerknica pokriva z lastno energetsko postajo okrog 50 odstotkov potreb.

Tovarna pohišta Martinjak v sili skoraj vse potrebe (s tem, da nekateri naprave, ki sicer morajo obratovati, ni pa zares nujno) pokriva z lastno energetsko postajo.

Obe tovarni v Loški dolini sta popolnoma odvisni od DES-ove električne energije. Prav tako tudi Tovarna ivernih plošč v Cerknici. Vsaka ura izpada ali zastoja v proizvodnji pa predstavlja za Brest 2.600.000 starih dinarjev škode. Ker večina tovarn obratuje dve izmeni, je izguba na dan kar 41 milijonov starih dinarjev. To pa je številka, ob kateri se moramo zamisliti.

Ker vse kaže, da slovenska elektroenergetska bilanca še nekaj let ne bo izravnana, moramo glede na situacijo, kakršna je, sami ukrepati. Takoj bi morali analizirati stanje in pripraviti ukrepe, kako bi se izognili posledicam, ki zaradi izpada elektrike nastajajo. Treba bo poseči tudi po investicijskih naložbah, samo da težave ob izpadih električne energije omilimo.

T. Kebe

NAŠE MALO MESTO

Novost v našem malem mestu! V oktobru bo pri avtobusni postaji odprta Kemična čistilnica. Strošek manj, saj v prihodnje našim občanom ne bo treba nositi oblek na čiščenje celo v Ljubljano.

Prebivalcem našega malega mesta, ki še nimajo sežaganih drv, priporočamo, da se tega opravila lotijo kar ročno. Naročil je toliko, da tista dva žagarja krajevne skupnosti vsega ne bo-

sta zmogla v tem letu. Meteorologi pa napovedujejo ostro zimo z obilico snega.

Hvale vredna je akcija krajevne skupnosti našega malega mesta. Meščanom, ki so si želeli ogledati razstavo cvetja v Ljubljani, so omogočili brezplačen prevoz na razstavo. Pričakujemo lahko, da bo tudi naše mesto prihodnje leto vse v cvetju (upajmo, da ne v takem, kot je oila več dni po zadnji prireditvi okolica šole).

Oskrba v našem malem mestu... V prihodnji številki berite o tem razgovoru s potrošniki, trgovci in gostinci

Nova izobraževalna sezona

O izobraževanju redkokdaj pišemo, a kljub temu je na tem področju veliko novega in pomembnega za ves kolektiv.

Na začetku šolskega leta smo odprli nov letnik tehniške šole, v katerega se je vpisalo 29 dijakov. Pouk je stekel normalno in prvič letos je prosta tudi sobota tako kot na drugih šolah, kar so z zadovoljstvom pozdravili dijaki, pa tudi predavatelji.

Tako naša tehniška šola ne bo prenehala z delom, kar bo v korist podjetja, staršev in mlade generacije, ki išče svoje poti.

Že večkrat je bilo ugotovljeno, da oddelki tehniške šole omogočajo šolanje mladini iz socialno šibkejših slojev. To trditev potrjuje tudi letošnji vpis: osemnajst dijakov je iz delavskih družin, štirje iz uslužbentskih, trije iz kmečkih in štirje iz upokojskih. Tudi podjetje je močno zainteresirano pridobiti si dovolj strokovnega kadra. Sploh je kadrovanje dolgoročno in daje rezultate šele čez deset in več let. Nihče ne more trditi, da bi tedaj potrebovali samo ne kvalificirano in priučeno delovno silo.

Kolektiv pa bo nedvomno zanimalo, koliko je naših rednih študentov, ki dobivajo štipendije v naslednjem razponu: srednješolci od 450 do 750 din, višješolci od 750 do 1100 din.

Srednje šole:

Šola	I. let.	II. let.	III. let.	IV. let.
Upravno-administr.	2	2	—	—
Ekonomika	1	5	—	1
Gimnazija	1	1	1	1
TSS — lesna	11	2	3	24
TSS strojna	1	3	3	—
TSS kemija	—	—	1	—
TSS elektro	—	1	—	—
Skupaj srednješolci	17	17	8	26 = 52

Visoke in višje šole

Šole	I. let.	II. let.	III. let.	IV. let.	absolv.
Višja šola za zdr. del.	1	1	—	—	—
Višja šola za soc. del.	—	1	—	—	—
Višja šola za računal.	1	1	—	—	—
VEKS — SK	1	1	—	—	—
VEKS — ZT	—	2	—	—	—
VEKS	—	—	—	—	1
Ekonomika fakulteta	3	2	—	3	—
Bioteh. fak. — lesna	4	8	—	6	4
Strojna fak.	—	2	—	—	—
Fak. za elektrotehniko	—	—	1	—	—
Fak. za nar. in tehnol.	—	2	—	1	—
Visoka šola za tel. kult.	—	—	—	—	1
Fak. za arhitekturo	2	—	—	1	1
Skupaj	12	20	1	12	7 = 68

Skupaj: 120 štipendistov

Ne bo odveč tudi novica o tečajih tujih jezikov. Na Gornjem jezeru je bil intenzivni tečaj nemškega jezika, namenjen delavcem v nabavni službi. Ti morajo namreč do konca letošnjega leta opraviti tudi izpit, ki ga poleg strokovne usposobljenosti potrebujemo za zunanjetrgovinsko registracijo. Tečaj sta vodili absolventki Filozofske fakultete Romana JANEŽIČ in Lada HRBLAN zelo uspešno.

F. Turšič

OBČINA PO NOVEM

NEKATERE BISTVENE ZNAČILNOSTI IZHODIŠČ ZA SAMOUPRAVNO ORGANIZIRANOST V OBČINI OB RAZPRAVI O OŠNUTKU REPUBLIŠKE IN ZVEZNE USTAVE.

Skupščina občine Cerknica se je že ob začetku priprav na drugo fazo ustavnih sprememb zavedala vloge, ki jo dobiva v prihodnjem oblikovanju samoupravnega socialističnega sistema. Zato je v izvedbenih nalogah v letu 1973 iz srednjeročnega in drugih programov občine Cerknica sprejela obveznost, da bo delovna skupina pripravila koncept samoupravne organiziranosti v občini v luči ustavnih sprememb.

Delovna skupina se je zavedala, da bo ob ustavnih razpravah največ vprašanj okoli tistih zadev, ki se neposredno dotikajo interesov delovnih ljudi. Da bi delovni ljudje na svojih delovnih mestih, v kraju, kjer preživajo in na posameznih področjih družbenega življenja najboljše spoznali, kaj jim prinašajo ustavne spremembe, je delovna skupina pripravila izhodišča, ki nakazujejo smeri prihodnjega razvoja samoupravnih socialističnih odnosov in samoupravne organiziranosti v občini.

Pri izhodišču samoupravne organiziranosti je skupina izhajala iz ciljev sedanjih ustavnih sprememb, ki so predvsem v tem, da bi dali delavskemu razredu in vsem delovnim ljudem čim močnejše orožje, da bi se še uspešneje bojevali za vodilno vlogo v družbi in za samoupravni položaj pri razpolaganju z družbenimi proizvodnimi sredstvi ter rezultati svojega dela. Zato poskušajo izhodišča doseči, da bi se vse oblike samoupravne organiziranosti čim bolj približale interesom delovnega človeka — občana.

VLOGA KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Cepprav osnutka ustav predvidevata krajevno skupnost kot temeljno samoupravno skupnost, so sli iznosa se arje. Va bi delovni ljudje v občini organizirano delovali v krajevnih skupnostih, ianko oblikujejo vaše skupnosti oziroma mestne skupnosti, ki naj bi bile osnovne enote za volitev delegatov v krajevne skupnosti, lahko pa tudi za druge samoupravne skupnosti. Te sicer, razen administrativnega in tehničnega evidentiranja poslov in zadev, s katerimi se ukvarjajo, upravno-političnih pristojnosti ne bi imele, pač pa bi skladno s plani in programi krajevnih skupnosti in gospodarskih nosilcev samostojno urejale nekatera vprašanja gospodarskih in komunalnih dejavnosti, zlasti tista, ki zadevajo ožje interese vasi ali skupnosti (kmetijska dejavnost v proizvodnih okoliših, vaški vodovodi, vaške poti in podobno). Vaške skupnosti bi se financirale iz prispevkov občanov in sredstev krajevne skupnosti.

Izhodišča postavljajo krajevno skupnost kot družbeno — ekonomski odnos, ki se kaže v vseh oblikah financiranja krajevne skupnosti. Zato so določeni kriteriji za oblikovanje krajevnih skupnosti. Ti so: samoupravno organizirane vaše (mestne) skupnosti, geografsko (gravitacijsko) zaokrožena območja, število prebivalstva, ekonomska utemeljenost (industrija, turizem, kmetijstvo, gozdarstvo, gostinstvo, trgovina in obrt), možnost za oblikovanje kulturnega, telesno-kulturnega in vzgojno-izobraževalnega teritorialnega središča, sodelovanje v občinski politiki pri socialno-zdravstvenih aktivnostih in komunalnih dejavnostih ter organizacija splošnega ljudskega odpora, civilne zaščite, javne, požarne in drugih varnosti.

V tej temeljni samoupravni skupnosti se delovni ljudje povezujejo z drugimi samoupravnimi skupnostmi, da bi skupaj zadovoljevali svoje potrebe in uresničevali svoje interese na vseh področjih, razen na tistih, ki so v interesu delovnih ljudi vse občine. Zato niso pretirano določena področja, kjer naj bi krajevne skupnosti delovale samostojno. Krajevne skupnosti bi samostojno sprejemale plane razvoja skupnosti, s katerimi bi določili način združevanja in uporabe sredstev ter oblike za uresničevanje posameznih nalog, pobirale določene davke in takse, skladno s proračunom občine urejale naselja, skrbjele za upravljanje družbenega premoženja, obvladovale splošni ljudski odpor in civilno zaščito, odločale o vseh vprašanjih komunalnih in podobnih dejavnosti, ki so namenjene zgolj pokrivanju potreb občanov krajevne skupnosti, razreševale konkretno problematiko vzgoje, kulture, prosvete, telesne

vzgoje, zdravstva, socialnega in otroškega varstva, rekreacije in stanovanjskih dejavnosti ter reševale podobna opravila, ki neposredno zadevajo občane in njihove osnovne samoupravne skupnosti (vaške skupnosti in društva).

Skupaj z delovnimi ljudmi občine pa bi krajevne skupnosti enakopravno sodelovale o programih in planih družbeno-ekonomskega razvoja občine, o gospodarjenju s prostorom, urbanističnem programiranju, varstvu naravnega okolja, načelih in usmerjanju komunalnih dejavnosti, stanovanjski politiki in upravljanju s stanovanji, načelih otroškega in socialnega varstva ter o splošni bilanci sredstev in proračunu občine Cerknica.

Pomembna novost financiranja krajevnih skupnosti je v tem, da sredstva, ki jih samostojno ustvari z delom taks in drugih davščin, zbranih na območju krajevne skupnosti, občina odstopa krajevnim skupnostim. Tu gre zlasti za davke in takse, s katerimi bi bila dosežena pravičnejša obremenitev delovnih ljudi. Nedvomno se bodo prav pri obremenitvah srečali interesi delavcev temeljnih organizacij združene dela in ostalih delovnih ljudi (kmetov, samostojnih obrtnikov).

GOSPODARSTVO

Gospodarstvo se v smislu novih ustavnih sprememb organizira v temeljne organizacije združene dela in se povezuje v višje sisteme. V teku je organizacija 22 TOZD, 2 organizacij združene dela (Brest, Kovinoplastika), 5 TOZD pa je že vključenih v OZD izven občine. Pro-

Poleg integracijskih navezav na medobčinski ravni na področju družbenopolitičnih in ekonomskih interesov se predvideva večje povezovanje zlasti lesne industrije, gozdarstva, kmetijstva, gostinstva, turizma in trgovine, še posebej pa povezovanje občinskih organov in družbenopolitičnih organizacij — vse to predvsem v notranjsko-kraški regiji.

INTERESNE SKUPNOSTI

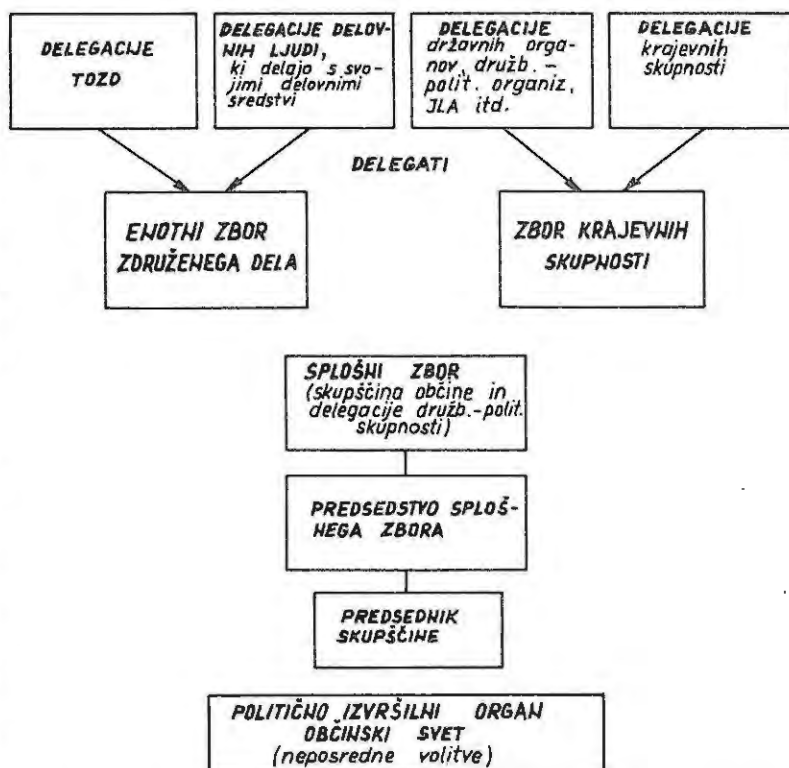
V procesu podružbljanja nekaterih družbenih in drugih področij imajo izredno pomembno vlogo samoupravne interesne skupnosti. Vsa ta področja so bila materialno povezana z zbiranjem davkov v proračunu, kjer je šlo vendarle za nekakšno odtujevanje sredstev delovnim ljudem.

S svobodno menjavo dela, ki pomeni, da tržno stihijo zamenjujemo s sporazumevanjem in dogovarjanjem med delavci, ki delajo na posameznih področjih (TIS, kulturna skupnost, telesno-kulturna skupnost itd.) in vsemi delovnimi ljudmi, ki zadovoljujejo osebne in skupne potrebe na teh področjih. Tako določeni samoupravni odnosi v bistvu spremenijo tudi način financiranja teh skupnosti. Prevladujočo vlogo mora na teh področjih dobiti sporazumni dogovor delovnih ljudi, ki naj se zlasti v TOZD odločijo o tem, katere in kakšne potrebe na določenem področju so tiste, ki jih je treba najprej uresničiti ter kako jih uresničiti.

Sam naj se tudi sporazumejo o tem, koliko je mogoče te potrebe zadovoljevati. Tako ne bi smelo biti več razloga za večne spore in kritike o tem, da država jemlje sredstva delovnim ljudem, da se s tem zmanjšuje akumulativna moč gospodarstva, kar se je doslej mimo volje in vpliva delavcev v resnici pogosto tudi dogajalo.

Po značaju pristojnosti bi imeli tri oblike samoupravnih interesnih skupnosti, in sicer: samostojne v okviru občine, koordinirane in med-

OBLIKOVANJE DELEGACIJ IN OBČINSKE SKUPŠČINE

ces povezovanja gospodarstva bo šel v smeri nadaljnje povezave v večje sisteme. To velja za družbeni sektor in samoupravne organizacije kmetov.

Poleg obrti se v zasebnem sektorju v naši občini organizirajo za zasebne kmete tudi samostojne TOZD. Podobna organiziranost je predvidena tudi za področje gospodarstva za družbeni in zasebni sektor.

Pri dejavnostih elektrogospodarstva, PTT, vodne skupnosti, javnega osebnega prometa, bančništva, zavarovalništva bo potrebno naše aktivno prizadevanje, da se samoupravni organizmi in druge podobne dejavnosti čimbolj približajo naši občini v obliki TOZD ali samostojnejših samoupravnih delovnih skupnosti.

občinske. Samostojne samoupravne interesne skupnosti v občini naj bi bile temeljna izobraževalna skupnost, temeljna kulturna skupnost, temeljna telesno kulturna skupnost, stanovanjska interesna skupnost, komunalna interesna skupnost, cestna interesna skupnost in kmetijska zemljiška skupnost.

V koordiniranih interesnih skupnostih bi samostojne interesne skupnosti izvolile delegate v širše samoupravne interesne skupnosti. Tako bi se TIS, temeljna kulturna skupnost in temeljna telesno kulturna skupnost skupno s TOZD, delavsko univerzo, zavodom za zaposlovanje in skladom Janeza Hribarja z družbenim dogovorom samoupravno povezale v vzgojno-izobraževalno skupnost. Ta naj bi koordinirala de-

(Konec na 8. strani)

V drugem kolu velike nagradne igre Brest — Naša žena je imela največ sreče bralka MILKA KENDA s Podbrda 98. Nagrado — elemente programa Barbara v vrednosti 10.000 dinarjev je izbrala v našem salonu. Povedala je, da se je pred kratkim selila v novo hišo in ji bo nagrada prišla prav, kot naročena. V septembru je na vrsti še zadnje kolo, prva nagrada pa bo sedežna garnitura EVA.

Cerknica - četrta

Na letošnjih delavskih športnih igrah primorskih in notranjskih občin, ki so bile 9. septembra v Ilirski Bistrici, so prvič v večjem številu nastopile tudi delavske športne ekipe iz cerkniške občine. Odločitev občinskega sindikalnega sveta, da nastopijo ekipe v vseh panogah, razen v rokometu, se je obrestovala: med predstavniki devetih občin, v katerih je šport nedvomno bolj razvit, so naši športniki zasedli odlično četrto mesto.

Ekipo cerkniške občine so sestavljala predvsem Brestova moštva, le v kegljanju in košarki jo je predstavljala Kovinoplastika iz Loža.

REZULTATI:

Streljanje: 1. BREST 607 krogov, 2. Rudnik Idrija 588, 3. GG — Uprava Postojna 577 itd.

Kegljanje: 1. Petrol Koper 479 kegljev, 2. KOVINOPLASTIKA 477 3. Žel. postaja Postojna 473 itd.

Balinanje: 1. PTT Koper, 2. Transavto Postojna, 3. BREST Cerknica.

Šah: 1. Kolektor Idrija 23,5 točk, 2. Tomos Koper 23,5 3. Salonit Anhovo 18, 4. BREST 17 itd.

Namizni tenis: 1. Rudnik Idrija, 2. Tomos Koper, 3. Kraški zidar Sežana ... 5. BREST.

Odbojka: 1. Salonit Anhovo, 2. Iskra Sežana, 3. Prosvetni delavci Postojna, ... 7. BREST.

Mali nogomet: 1. Lesonit Ilirska Bistrica, 2. Luka Koper, 3. Tovarna pol. strojev Batuje, ... 7. BREST.

Košarka: 1. Lesonit Ilirska Bistrica, 2. Mehanotehnika Izola, 3. Salonit Anhovo, ... 8. KOVINOPLASTIKA.

Skupni vrstni red: 1. Koper 528 točk, 2. Idrija 438, 3. Postojna 416, 4. Cerknica 386, 5. Nova Gorica 385, 6. Ilirska Bistrica 372, 7. Sežana 354, 8. Ajdovščina 352, 9. Tolmin 238 točk.

Ze rezultati sami kažejo, da so k lepi skupni uvrstitvi največ prispevali odlični strelci, kegljači, balinarji in šahisti, se pravi ekipe, ki redno vadijo in pogostejše nastopajo. Na hitro skrpene in oslabiljene ekipe odbojkarjev, nogometašev in košarkarjev pa se v hudi konkurenci med nekaterimi ligaškimi moštvii niso mogle vidneje uveljaviti.

Ze zato, pa tudi zaradi lepega skupnega uspeha naših delavskih športnih ekip bi veljalo tudi v cerkniški občini organizirati vsakoletne delavske športne igre, kot jih imajo drugod. Nedvomno bi to prispevalo k množičnosti, k organizirani rekreaciji, pa tudi kvaliteti športne dejavnosti.

B. Levec

OBČINA PO NOvem

(Nadaljevanje s 7. strani)

lo in spremljala družbeni proces od otroškega varstva, osnovnošolskega, poklicnega, srednješolskega in izobraževanja odraslih, štipendiranja, do zaposlitve.

Podobno velja tudi za stanovanjsko komunalno skupnost, ki naj bi jo z družbenim dogovorom oblikovale stanovanjska interesna skupnost, cestna interesna skupnost, krajevne skupnosti in skupščina občine. Ta naj bi koordinirala in obvladovala vse stanovanjske in komunalne dejavnosti, ki sodijo v pristojnost občine.

ORGANIZACIJA OBČINSKE SKUPŠČINE

V organizaciji občinske skupščine izhodišča predvidevajo, da bi imeli le dva zbora, in sicer zbor krajevnih skupnosti in enotni zbor združenega dela. Razlogi za to so oblikovanje krajevnih in vaških skupnosti s širokimi pooblastili pri obvladovanju splošnih nalog, samoupravnih mehanizmov in samoupravnih interesnih skupnosti za posamezna področja komunalnih dejavnosti in družbenih služb. Zaradi teh močnih samoupravnih mehanizmov krajevnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti ostaja občinski zbor predvsem programiranje, usmerjanje, spremljanje in kontrola splošne občinske politike.

Pomembno pravico, dolžnost in odgovornost prevzemajo delovni ljudje v občini s tem, da utrjujejo samoupravne socialistične odnose in sistem z oblikami družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja, določajo skupno politiko gospodarskega in družbenega razvoja ter spremljajo, usmerjajo in usklajujejo vso politiko v občini, usmerjajo in zavezujejo samoupravne nosilce za oblikovanje razvojnih programov in družbenih planov, spremljajo izvajanje planov, dajejo priporočila in po potrebi samoupravno ukrepajo ter določajo splošno smer politike organizacije, prostorskega urejanja in varstva človekovega okolja s prostorskimi plani.

To so le nekatere bistvene značilnosti izhodišč samoupravne organiziranosti v občini, ki so prilagojena duhu ustavnih sprememb in ki jih omenjamo zato, ker so specifična za našo občino. Nedvomno bo javna razprava o osnutkih obeh устав in o izhodiščih samoupravne organiziranosti v občini rešila nekatere vprašanja, ki so še nedorečena, tako da bodo statuti krajevnih skupnosti, občine in samoupravnih interesnih skupnosti omogočili, da pridejo do izraza neposredni interesi vseh delovnih ljudi, posebno še delavskega razreda.

T. Urbas

Zelena luč telesni vzgoji?

TEMELJNA TELESNOKULTURNA SKUPNOST PRED USTANOVITVIJO

Iniciativni odbor za ustanovitev temeljne telesnokulturne skupnosti je na svoji seji 21. septembra med drugim sprejel naslednji sklep:

Novoustanovljena temeljna telesnokulturna skupnost naj bi imela 35 delegatov. Delegete bi sestavljali:

- gospodarstvo 12
- krajevne skupnosti 7
- mladinske organizacije 7
- športna društva 4
- šolska šport. društva 4
- družb. polit. organiz. 1

Po krajevnih skupnostih bi bilo število delegatov naslednje:

- krajevna skup. Cerknica 9
- krajevna skup. Stari trg 7
- krajevna skup. Rakek 5
- krajevna skup. Nova vas 5
- krajevna skup. Grahovo 3
- krajevna skup. Begunje 3
- krajevna skup. Cajnarje 2
- neopredeljeni 1

Ključ je bil izbran na osnovi števila prebivalcev in delovnih kolektivov (od 500 zaposlenih — en delegat).

Po razpisu, ki je bil v javnosti, je potrebno najkasneje do 5. oktobra poslati iniciativnemu odboru seznam delegatov. Naloga iniciativnega odbora je, da takoj pripravi vse potrebno za ustanovno temeljno telesnokulturno skupščino.

Skupščina naj bi bila 20. oktobra. Gospodarske in druge organizacije naj bi svoje delegete

izbrale predvsem iz vrst prizadevnih in aktivnih športnih delavcev. Tako izbrani delegati bodo kos delovnim in organizacijskim nalogam, ki bodo pred novo ustanovljeno temeljno telesnokulturno skupnostjo. Delegati iz krajevnih skupnosti naj bi se takoj po izvolitvi sestali in analizirali program srednjeročnega razvoja, ker bodo le tako seznanjeni s programom razvoja telesne kulture.

F. Kranjc

Po uspehih šestih komornih koncertih je v zelški cerkvi gostoval tudi Slovenski oktet

Drobne s partizanskega srečanja

Pripravljalni odbor, si sta ga vodila Nace Voljč-Fric kot predsednik in sekretar Vinko Sumarada-Radoš (znani pesnik revolucije), se je v dobri meri poslužil izkušenj lanske velike športne manifestacije, III. lesariade.

— 0 —

Prijetna in praktična novost takšnih srečanj so bile keramične skodelice in lesene žlice. Po tradicionalnem dobrem golažu, ki so ga skuhali kuharji enote Jugoslovanske ljudske armade z Velikih Blok, so udeleženci v spomin odnesli skodelice domov. Dva aktivista iz Vrhnik pri Ljubljani pa sta se tri dni po slavlju nalašč oglasila na štabu in prosila za dve novi skodelici, ker sta jima med plesom izginili z mize...

— 0 —

Če moramo tokrat pohvaliti gostince, ki so se dobro pripravili, pa je treba krcniti avtobusno podjetje SAP, ki se ni spomnilo na prevoz z Rakeka, tako da je moralo nekaj sto gostov kar peš v Cerknico. Tudi Petrolova bencinska črpalka na Rakeku je poslovala po običajnem urniku, niti minute dlje...

VELIKA GASILSKA VAJA

23. septembra je bila v Tovarni pohištva Cerknica gasilska vaja, na kateri so sodelovali tudi gasilci okoliških društev. Ob tej priložnosti je okoli 60 gasilcev s šestimi gasilskimi črpalkami gasilo namišljeni požar v furnirnici in klejarni TP Cerknica.

Vaja, ki so jo organizirali gasilci TP Cerknica v počastitev požarnovarnostnega tedna, je lepo uspela.

Ugotovili smo, da v primeru požara na pomoč okoliških društev lahko resno računamo. V zadnjih letih so si namreč kupili novo, sodobno gasilsko opremo, močno pa so se povečale tudi njihove strokovne sposobnosti. Med vajo smo praktično preizkusili tudi koordinacijo poveljevanja ter okoliške gasilce natančneje seznanili s požarnimi napravami in drugimi okoliščinami, ki lahko odločilno vplivajo na nastanek in gašenje požara v Tovarni pohištva in na Iverki.

V. Žnidaršič

NAŠI UPOKOJENCI

15. septembra letos je odšel v zaslužni pokoj delavec Tovarne pohištva Martinjak Jože FUNDA. V tovarni je bil zaposlen od leta 1953. Opravljal je različna dela v strojni obdelavi, nazadnje pa je bil delavec pri tračni žagi v krojilnici.

Želimo mu še veliko srečnih in zdravih let!

Delovna skupnost TP Martinjak

Brestov obzornik, glasilo kolektiva Brest Cerknica. Odgovorni urednik Božo LEVEC. Ureja uredniški odbor: Tone KEBE, Božo LEVEC, Tone LOVKO, Franc MLAKAR, Stanka MEKIN, Danilo MLINAR, Ivan NAJGER, Alojz OTONICAR, Janez PRAPROTNIK, Miha SEPEC, Ivan SKRABEC in Zdravko ZABUKOVEC. Tiska železniška tiskarna v Ljubljani.